
AĞAÇ İŞLERİ ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ DEĞERLENDİRMELERİ

Editör: Dr.Öğr.Üyesi Serdar KAÇAMER

Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Değerlendirmeleri

Editör

Dr.Öğr.Üyesi Serdar KAÇAMER

yaz
yayınları

2025

**Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği
Değerlendirmeleri**

Editör: Dr.Öğr.Üyesi Serdar KAÇAMER

© YAZ Yayınları

Bu kitabın her türlü yayın hakkı Yaz Yayınları'na aittir, tüm hakları saklıdır. Kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı Kanun'un hükümlerine göre, kitabı yayınlayan firmanın önceden izni alınmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

E_ISBN 978-625-8508-50-5

Ekim 2025 – Afyonkarahisar

Dizgi/Mizanpaj: YAZ Yayınları

Kapak Tasarım: YAZ Yayınları

YAZ Yayınları. Yayıncı Sertifika No: 73086

M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3
İscehisar/AFYONKARAHİSAR

www.yazyayinlari.com

yazyayinlari@gmail.com

info@yazyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

Batı Etkisinde Osmanlı Saray Mobilyasının Genel Özelliklerinin İncelenmesi	1
<i>Önder TOSUN, İhsan KÜRELİ</i>	
The Relationship Between Space and Furniture in Last Period Ottoman Palaces and Western Styles Affecting Furniture	22
<i>Önder TOSUN, İhsan KÜRELİ</i>	
Türkiye ve Abd’de Üretilen Yemek Sandalyesi Türlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Tasarım ve Ergonomik Ölçü	41
<i>Serdar KAÇAMER</i>	

"Bu kitapta yer alan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu yazar veya yazarlarına ait olup ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluk da yazarlara aittir."

BATI ETKİSİNDE OSMANLI SARAY MOBİLYASININ GENEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ¹

Önder TOSUN²

İhsan KÜRELİ³

1. GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetim merkezleri ve padişahların evi olan saray, köşk ve kasırların incelenmesi, Osmanlı toplumunun yönetim biçimine, yaşam düzenine, kültür ve sanat ortamına çeşitli yönlerden ışık tutan kaynaklardır [1].

Osmanlı Devleti, Doğu ile Batı arasında bir köprü vazifesi görmüş olup kendi estetik değerlerini de oluşturabilmiştir. Bu kapsamda 19. yüzyılda yapılan yönetim yapıları, barındırdığı değerlerin yanı sıra mimari ve buna paralel dekoratif eşyalarıyla da gelenek ile modernliği birbirine bağlamaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, saray, köşk ve kasırlarımızın mobilyalarının da kendine özgü bir öyküsü ve niteliği olduğu bir gerçektir [2].

¹ Bu çalışma "II. Abdülhamid Han Dönemi Osmanlı Saray Mobilyalarının Tasarım, Konstrüksiyon Özellikleri ve Günümüzde Üretilebilirliğinin Araştırılması" adlı Doktora tezinden türetilmiştir.

² Dr., Battalgazi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ondertosun@gmail.com, (Sorumlu Yazar), Orcid: 0000-0003-1784-3154

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği, ikureli@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3674-2930

Mobilyanın yüzyıllar boyunca geçirdiği süreç boyunca yaşanan değişiklikleri inceleyen bilim dalı mobilya tarihi olarak isimlendirilmektedir. Mimarlık ile mobilya arasında parça bütün ilişkisi vardır. Bir başka deyişle mobilya iç mimarinin bir donatım aracı bir elemanıdır bu sebeple mobilyanın çağlar boyunca gelişimi incelenirken onu doğrudan etkileyen kültürel kimliğe de önem verilmelidir [3].

İnsanlık tarihi boyunca mobilya insanların evlerinde kullanılmış, mobilya zamanın ruhunu, modasını ve kültürünü yansıtmıştır [4]. Mobilya, çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere yapılara sonradan yerleştirilen eşyadır. Mobilyalar oturmak, yemek yemek, yatmak, yazı yazmak, eşya depolamak amaçlarıyla günlük yaşamı kolaylaştırırlar [5]. Mobilya üretiminde, ilk çağlardaki çeşitli zanaatlardan, günümüzdeki seri üretim sürecine kadar birçok üretim yöntemlerinden faydalanıldığı görülmektedir [6].

Osmanlı İmparatorluğu'nun 13. yüzyılda kuruluşundan, batılılaşma etkisinin hüküm sürdüğü 19. yüzyıl sonlarına kadar olan yaklaşık altı yüzyıllık sürede eşya kullanımı çeşitli aşamalardan geçmiştir. Çadırla başlayıp saraya uzanan süreçte bir donatı elemanı olarak Türklerde mobilya olgusunun incelenmesi gerekir. 19. yüzyıl boyunca devletin benimsediği yeni yönetim biçimi ve ekonomik ilişkiler, kent merkezlerinde de yeni bir alt yapıyı ve mekânları gerektirmiştir [7].

Görsel 1. Topkapı Sarayı Hünkâr Sofrası (<http> 1).

Görsel 2. Topkapı Sarayı Şehzadeler Dairesi (<http> 2).

Osmanlı Saray mobilyasına örnek Görsel 1 ve Görsel 2’de verilen Topkapı Sarayı Hünkâr Sofrası ve Şehzadeler Dairesinde görüldüğü üzere, Osmanlıların son dönemlerine kadar alçak sedirlere oturulmuş, yer sofralarında yemek yenmiş ve duvarların üst kısımlarına dizilmiş yarı kapalı raflar, ağaç malzemeden yapılmış gömme dolaplar kullanılmıştır. 14. asırda Osmanlılarda Edirnekârı (Edirne işi mobilya) adı verilen değişik karakterde mobilya yapımına başlanmış, özellikle sandık, rahle, kavukluk,

yüklük kapakları ve tavan gibi ağaç malzeme üzerine boyalar ile süsler ve çeşitli motifler yapılmıştır [8].

Görsel 3. Dolmabahçe Sarayı Mavi Salon ([http 3](http://3)).

Görsel 4. Yıldız Sarayı Muayede Salonu ([http 4](http://4)).

19. yüzyıl Osmanlı Saray mobilyasına örnek Görsel 3 ve Görsel 4’de verilen Dolmabahçe Sarayı Mavi Salon ve Yıldız Sarayı Muayede Salonu’nda görüldüğü üzere, Batı kültürüne ait olan mobilyaların yeni inşa edilen Dolmabahçe, Beylerbeyi, Yıldız sarayları ile yeni kasır ve köşklerde geniş kullanımları görülmektedir.

Batı etkisinde Osmanlı Saray mobilyasının genel özelliklerinin araştırılması kapsamında, Türk mobilya tarihi ve üretimi ile ilişkili olduğu düşünülen; ilgili akademisyenlerin, mobilya ve iç mekân tasarımı alan öğretmenlerinin ve mobilya firma temsilcilerinin görüşleriyle ortaya çıkarılmasının daha gerçekçi olabileceği değerlendirilmiştir. Yapılan alan araştırmasında bu konunun hak ettiği ölçüde yer bulamadığı görülmüş olup, konuyla ilgili literatür aşağıda verilmiştir.

İrez, XIX. Yüzyıl Osmanlı Saray Mobilyası isimli kitabında, XIX. yüzyıl Osmanlı saraylarında görülen mobilya üsluplarının zengin örneklerini içeren Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Yıldız Sarayı-Şale Köşkü mobilyalarını incelemiştir. Yaptığı çalışmada Türklerin batı mobilyasını ilk defa Tanzimat’la tanıdıklarını belirtmiştir. Dolmabahçe, Beylerbeyi, Yıldız Sarayı-Şale Köşkü gibi XIX. yüzyıl Osmanlı Saraylarında Regence, Louis XV., Louis XVI., Empire II., Chippendale, Sheraton, Neo-gotik, Viyana-Thonet stillerini takip edebilmiştir. Bunun yanı sıra minderli, döşekli, şilteli saray odaları ile de geleneksel yaşam düzeninin devam belirtmiştir [9].

Küçükerman, Bir İmparatorluk İki Saray isimli kitabında, 1870’li yıllarda yaşamın ve mekânların yeni parçası olan “mobilya” tasarımı ve üretiminin Osmanlı yaşamının doğal bir parçası olduğunu, ithal ürünlerin yanı sıra artık İstanbul’da birçok atölyede ciddi boyutlarda üretim yapıldığını, Yıldız Sarayı’nın yeni mekânlarının, tasarımı ve mobilyalarıyla yarattığı etkilerin yıllar boyu süregeldiğini belirtmiştir [10].

İrez ve Gezgör, TBMM Milli Saraylar Başkanlığı yayınında, farklı tarihlerde tamamlanan, birbirine bitişik üç ana yapıdan oluşan Şale’nin birinci bölümünün 1880’de yapılarak döşemeci Leon tarafından döşendiğini, ikinci bölümünün Sarkis Balyan’ın mimarlığında 1889’da yapıldığını, Merasim Köşkü adıyla bilinen ve İtalyan mimar Raimondo D’Aronco’nun yaptığı

üçüncü bölümün ise 1898 yılında tamamlandığını belirtmektedirler [11].

Küçükerman, Sanayi-i Nefise Mektebinden Endüstri Tasarımına Mobilya isimli kitabında, Osmanlı İmparatorluğu’nun “Doğu” kültürü ile Sanayi Devriminin yarattığı “Batı sanayii” arasında ilginç köprülerin kurulduğu ortamda 1883 yılında bu ilk ve çok önemli sanat kurumu kurulduğunu, Batıdan davet edilen ünlü hocalarıyla da mobilya tasarımı ve üretimindeki gelişmelere katkıda bulunduğunu belirtmektedir [12].

Burdurlu vd. araştırmalarında, farklı demografik özellikli mobilya kullanıcılarının klasik sandalyelerle ilgili stil ve renk tercihleri araştırmışlardır. Hazırlanan anket Ankara’da farklı semtlerinde farklı meslek gruplarından farklı demografik özellikli dört yüz kişiyle tesadüfi örnekleme ilkelerine göre, yüz-yüze görüşme yoluyla uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda kahverengi, beyaz ve sarı renkler ve bu renklerin tonlarının da en çok tercih edilen renkler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, demografik özelliklere göre stil ve renk tercihlerinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir [13].

Açıkyıldız (1997), çalışmasında Osmanlı İmparatorluğu’nda üslup, Abdülmecid (1839- 1861), Abdülaziz (1861-1876) ve II. Abdülhamid (1876- 1909) dönemlerini kapsayan süreç içinde görülmüştür. Kullanılan formlar köken olarak Avrupa olmasına karşın, Osmanlı yapılarında uygulanırken Osmanlılaştırılarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır [14].

Kundakçı (2017), çalışmasında Dolmabahçe Sarayı mekânlarına yerleştirilmiş mobilyaların birçoğunun Fransa’dan getirildiğini ve bu mobilyaların özellikle “Boulle” tekniğiyle yapılmış mobilyalar olduğunu bildirmiştir. Çalışmanın araştırma yöntemi literatür taraması, yerinde inceleme, gözlem ve görüşme

tekniklerini kapsamaktadır. Sonuçta Boulle-marküteri mobilyalarının Ulusal ve Uluslararası korunma ilkelerini belirtmiştir [15].

Algan (2006), Dolmabahçe Sarayındaki Batı tarzı mobilyaların zamanla konut içi mobilya kullanım alışkanlığını da etkilediğini, 19.yy'da yemek masası, iskemle, karyola, gardırop, şifonyer, tuvalet vb. kullanılmaya başlandığını belirtmiştir [16].

Arıburun (2012), çalışmasında; Dolmabahçe, Beylerbeyi ve Yıldız Saraylarında yaşanan sosyokültürel değişimi, kullanılmaya başlayan Batılı anlamda hareketli mobilyalar, özellikle de yemek mobilyaları üzerinden sorgulamıştır. Çalışma sonucunda Osmanlı Batılılaşmasının sadece son yüzyıla indirgenemeyeceği, yemek yeme biçimlerindeki değişim örneğinden yola çıkarak sosyokültürel değişimin sürekli ve farklı girdilerle şekillendiğini bildirmiştir [17].

Şekercioğlu (2017), çalışmasında Osmanlı toplumunda yaşam tarzının değişmesinin eşya kullanım alışkanlıkları üzerinde Batılı tarzda bir değişime neden olduğunu, bu durumun Batılı anlamda yeni mobilyaların kullanımını beraberinde getirdiğini ve yeni mobilyaların kullanımının geleneksel konut mekânlarının değişimine sebep olurken Avrupa tarzı konut planlamalarının ortaya çıkmasına sebep olduğunu belirtmiştir [18].

Demiraslan (2007), çalışmasında 19.yy'da Osmanlı konut iç mekânlarındaki değişimin uzun bir süreçte kent dokusunun değişimine yol açtığını, yer sofrasından masaya, döşekten karyolaya, sedir ve minderden koltuk ve iskemleye, geleneksel konutta; baş odadan salona, sofadan koridora varan bir kimlik dönüşümü olduğunu belirtmiştir [19].

Batı etkisinde Osmanlı Saray mobilyasının genel özellikleri hakkında alanda yeterli çalışmaya rastlanmamış olup yapılan bu çalışma ile bu boşluğun doldurulacağı

düşünülmektedir. Çalışma ilgili akademisyenlerin, mobilya ve iç mekân tasarımı alan öğretmenlerinin ve mobilya firma temsilcilerinin cinsiyet, meslek, eğitim durumları, mezun oldukları bölümler, mesleki kıdemleri, görev yaptıkları il veya ilçe, yaşanılan şehirlere göre görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya çıkarılması için Ankara ve İstanbul’da yapılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Yöntemi

Dolmabahçe, Beylerbeyi, Yıldız Sarayı, Maslak Kasrı gibi Saray ve Kasırlar, Osmanlının 18. ve 19. yüzyıllarda kullandığı, Devletin yönetildiği mekanlar olmanın yanı sıra devlet yetkililerinin yaşadıkları sosyal birer yapı topluluğudur. Bu sarayların inşasından sonra iç mekânlarında kullanılmak üzere önceleri yurt dışından daha sonraları ise yurt içinden satın alınarak veya saray kampüsü içerisinde kurulan hususi marangozhanelerde üretilerek kullanılan mobilyaların genel özelliklerinin neler olduğu ortaya çıkarılmak amaçlanmıştır. Çalışma katılımcıların görüşleri doğrultusunda betimlemeyi amaçlayan bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırmada veri elde edebilmek üzere araştırmacı tarafından Ankara ve İstanbul illerinde ilgili Üniversitelerin ilgili bölümlerinde görevli akademisyenler, mobilya ve iç mekân tasarımı alan öğretmenleri ve mobilya firma temsilcilerinin görüşlerini belirlemek üzere geliştirilen nitel veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının uygulanabilmesi için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 08.05.2018 tarihli onay alınmıştır.

2.2. Çalışma Grupları

Nitel araştırma yöntemi kapsamında geliştirilmiş olan görüşme formuna, Ankara ilinde Hacettepe, Gazi ve Ortadoğu Teknik Üniversiteleri ile İstanbul ilinde bulunan Marmara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar ve Yıldız Teknik Üniversitelerinde bulunan; Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği, Mimarlık, İç Mimarlık, Sanat Tarihi ve Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümlerinde 2018-2019 eğitim öğretim yılında görevli Akademisyenler, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Ankara ve İstanbul illerinde bulunan mesleki ve teknik Anadolu liselerinde görev yapmakta olan Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı öğretmenleri ve 2020 yılı itibariyle Ankara ve İstanbul illerinde bulunan mobilya sektörü firma temsilcileri çalışmaya dâhil edilmiştir.

Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen araştırmanın çalışma gruplarındaki Akademisyen, Öğretmen ve firma temsilcilerinden çalışmaya katılmaya gönüllü ve araştırma konusu ile bağlantılı, daha yakın iş ve işlemleri yürüttüğü belirlenen her meslekten 10'ar kişi olmak üzere toplam 30 kişi katılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

Kod	Meslek	Bulunduğu Şehir	Cinsiyet
F1	Firma Temsilcisi	Ankara	Erkek
F2	Firma Temsilcisi	Ankara	Erkek
F3	Firma Temsilcisi	Ankara	Kadın
F4	Firma Temsilcisi	Ankara	Erkek
F5	Firma Temsilcisi	Ankara	Erkek
F6	Firma Temsilcisi	İstanbul	Erkek
F7	Firma Temsilcisi	İstanbul	Erkek
F8	Firma Temsilcisi	İstanbul	Erkek
F9	Firma Temsilcisi	İstanbul	Erkek
F10	Firma Temsilcisi	İstanbul	Erkek
Ö1	Öğretmen	Ankara	Erkek
Ö2	Öğretmen	Ankara	Erkek
Ö3	Öğretmen	Ankara	Erkek
Ö4	Öğretmen	Ankara	Erkek
Ö5	Öğretmen	Ankara	Erkek

Ö6	Öğretmen	İstanbul	Erkek
Ö7	Öğretmen	İstanbul	Erkek
Ö8	Öğretmen	İstanbul	Erkek
Ö9	Öğretmen	İstanbul	Erkek
Ö10	Öğretmen	İstanbul	Erkek
A1	Akademisyen	Ankara	Erkek
A2	Akademisyen	Ankara	Erkek
A3	Akademisyen	Ankara	Erkek
A4	Akademisyen	Ankara	Erkek
A5	Akademisyen	Ankara	Kadın
A6	Akademisyen	İstanbul	Erkek
A7	Akademisyen	İstanbul	Kadın
A8	Akademisyen	İstanbul	Erkek
A9	Akademisyen	İstanbul	Erkek
A10	Akademisyen	İstanbul	Kadın

Katılımcılar mesleklerine göre; firma temsilcileri F, öğretmenler Ö ve akademisyenler A olarak kodlanmıştır. Her meslek grubunda ilk 5 katılımcı Ankara'da, ikinci 5 katılımcı İstanbul'da yaşamaktadır.

3. BULGULAR

3.1. Verilerin analizi

Bu çalışma ile Ankara ve İstanbul illerinde yaşayan akademisyen, öğretmen ve firma temsilcilerinin Batı etkisinde Osmanlı saray mobilyasının genel özellikleri hakkındaki görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtlar elektronik ortamda kayıt altına alınarak düzenlenmiş ve elde edilen veri içerik analiziyle çözümlenmiştir. Ulaşılan bulguların sunulmasında görsel düzenleyiciler kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında 10 akademisyen, 10 öğretmen, 10 firma temsilcisi toplam 30 kişiyle yapılan görüşmelerden elde edilen görüşme kayıtlarının dökümleri alınmış ve görüşmelerden elde edilen veriler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Görüşmelere

katılan katılımcıların demografik özellikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların demografik özellikleri

	<i>n (%)</i>
Cinsiyet	
<i>Kadın</i>	12 (29.6)
<i>Erkek</i>	18 (70.4)
Meslek	
<i>Akademisyen</i>	10 (33.3)
<i>Firma Temsilcisi</i>	10 (33.3)
<i>Öğretmen</i>	10 (33.3)
Eğitim	
<i>Lise ve altı</i>	3(10)
<i>Yüksekokul</i>	6 (20)
<i>Üniversite</i>	12 (40.5)
<i>Lisansüstü</i>	16 (34.3)
Mesleki Kıdem	
<i>1-10 yıl</i>	9 (30)
<i>11-20 yıl</i>	6 (20)
<i>21 yıl ve üzeri</i>	15 (50)
Görev Yapılan İl	
<i>Ankara</i>	15 (50)
<i>İstanbul</i>	15 (50)
Görev Yapılan Yerleşim Birimi	
<i>İl Merkezi</i>	24 (80)
<i>İlçe Merkezi</i>	6 (20)

3.2. Araştırma Bulguları

Batı Etkisinde Osmanlı Saray Mobilyasının genel özellikleri hakkında düşünceleriniz nelerdir? Şeklinde yöneltilen soruya yanıt bulmak amacıyla, katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir.

Katılımcılar Batı Etkisinde Osmanlı Saray Mobilyasının genel özellikleri konusunda kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri yanıtların dökümleri alınmış, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çözümlemeler sonucunda katılımcıların

Osmanlı Saray Mobilyasının genel özellikleri konusundaki görüşleri değerlendirilmiştir. Katılımcıların oluşturdukları kodlar alt kategorileriyle ilişkilendirilmiştir. Katılımcıların sorulan soruyla ilgili doğrudan görüşleri verilirken, ifadelerin başlangıcında araştırmacı tarafından katılımcılara atanan kod yazılmıştır. Örnek: A1, Ö7, F5 gibi (Tablo 1). Katılımcıların Osmanlı Saray mobilyası konusundaki görüşleri sonucunda oluşturulan kodlar Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Katılımcıların Batı etkisinde Osmanlı Saray mobilyasının genel özellikleri konusundaki görüşleri konusunda oluşan kodlar

Sıra	Kategoriler	Alt Kategoriler
1	Osmanlı Saray mobilyalarının ortaya çıkışı	İstanbul'un fethinden sonra (2)*
		1612 yılında I. Ahmet dönemi
		1720 Paris elçisi 28 Mehmet Çelebinin getirdikleri ile
		17. Yüzyıldan sonra
		Son 100-150 yılda
		Aynalıkavak Kasrı iki kültürü de barındırıyor, onunla başlamış
		19. yy da batılılaşmaya yöneliyor
		Tanzimat sonrası yurtdışı gezileri ile (2)*
2	Batı etkisinde Osmanlı Saray mobilyası	Batıdan etkilenmiştir ama daha çok kendi çizgilerini kullanmıştır
		Zorlama ile batı mobilyasını kabul etmiştir
		Batıdan alınmıştır ama bizim kültürümüze uygun mobilyalar seçilmiştir
		Batı Osmanlı mobilya kültürüne entresan şeyler katmış ve başarılı olmuştur
		Batının Osmanlı sanatıyla harmanlanması ile yaratılan bir süreçtir
		Kaynağı Asyadır ama Batıya doğru yöneldiği için doğuya bakmamış
		Osmanlı dini temelli olduğu için mobilya kültürü batı etkisi ile gelişmiştir
		Osmanlı'da batının etkisi fazladır
		Batılılaşma sebebi batıyı tanımak için yapılan işlerdi
		Mobilya kültürü bize Avrupa'dan gelmiştir
3	Etkilenilenler	Fransız mobilyaları barok stili çok etkilemiş
		Fransız barok, İngiliz rokoko, Çin ve Japonya

		Fransa ve İngiltere'den etkilenilmiş
4	Batı etkisinde Osmanlı Saray mobilyasının gelişimi	I. Ahmet'e gelen hediye mobilyalar
		Tanzimatla biçimsel ve işlevsel olarak bir dönüşüme giriyor (2)*
		Saraydan başlayarak belli dönemlerden geçerek halka iniyor
		Dolmabahçe sarayındaki ithal edilen mobilyalar
		Dönüşümle yenilenen mobilyalar ithal ediliyor
		Tamirhane-i Hümayûn'un kurulması
		Fotoğrafçılığın mobilya kültürünün oluşmasına etkisi
		Bireyselleşmeye doğru evriliyor
5	Osmanlı Saray mobilyasının tarzı	Ağır el işçiliği var
		Rustik tarzda genelde
		Barok ve gotik mobilyalar işçiliği fazla
* Katılımcı sayısı		

Osmanlı saray mobilyalarının çıkışı konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler vardır. Katılımcılar genel olarak Osmanlı kültüründe sandalye, kanepeler, yemek masası, dolap gibi mobilya kültürünün olmadığını daha çok sedir, seki, kasnak veya sini kültürünün olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar batı ile etkileşim başladıktan sonra onların kültürlerinden de etkilenilmeye başladığını belirtmişlerdir. Batı etkisinde Osmanlı saray mobilyalarının çıkışının iki katılımcı İstanbul fethi ile başladığını ifade ederken, katılımcılardan A1, 1612 yılında I. Ahmet'e Hollanda'da kurulan bir firma tarafından altın yaldızlı yani varaklı ve lake boyalı bir çekmece ve sandık göndermesi ile başladığını ifade etmiştir. Katılımcılardan A8 ise 1720 yılında Paris büyükelçiliğinden Mehmet Çelebi'nin getirdiği çeşitli malzemeler ile başladığını ifade etmiştir. Bir katılımcı 17. yüzyıldan sonra, bir katılımcı ise son Osmanlı'nın 100-150 yılda batılı mobilyaya yöneldiğini ifade etmiştir. İki katılımcı ise Tanzimat döneminde batılı mobilyaya yöneldiğini belirtmiştir. Katılımcılardan Ö1, Tanzimat sonrası yurtdışına çıkan üst düzey yöneticiler ile Osmanlı saray mobilyalarının başladığını ifade etmiştir. Katılımcılardan A10 ise ilk defa Aynalıkavak Kasrı'nda

hem batı etkisindeki mobilya hem de klasik Osmanlı sedirinin beraber bulunduğunu belirtmiştir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

A1:” Osmanlının tarihine baktığımızda hiç mobilyayla tanışmamış ve böyle bir kültüre sahip olmayan Osmanlıya 1612 yılında ilk defa I. Ahmet’e Hollanda’dan bir firma altın yaldızlı lake boyalı, ilk defa ne diyeyim bir sandık ve bir çekmece göndermiş”

A8: “Batı etkisinde Osmanlı saray mobilyası çok geniş kapsamlı bir konu. Bunun başlangıcı için herhangi bir tarih seçmek mümkün olmasa da yaklaşık 1720 yıllarında Paris elçiliğinden ismi Mehmet Çelebi sanırım, bir elçimiz var onun 1 yıllık elçilikten sonra dönüşü ile beraber yanında getirdiği birtakım malzemeler var. Tabii burada mobilya var mı o konuda bir şey söyleyemiyoruz ama gelen eşyalarla birtakım dekorasyonların olduğu aşikâr ve bizim Türk ülkesinde sanat camiasında ilgi ile karşılanıyor. Zaten o dönemde Osmanlı’nın ekonomik ve askeri olarak duraklamaları, mağlubiyetleri, savaşları vesaire olduğu için batıda imkânlar nedir diye düşünülebilir. Batı motifleri girmiş oluyor buradan başlıyor. Zaman geçtikçe yaşam biçimleri, dekorasyonlar, masa sandalyeler bunlar bizim kültürümüzde olan şeyler değil. Biz daha çok yer minderi daha alçak divanlar vesaire kullanırız ama batıdan gelenlere baktıklarımız da belli bir yükseklikte yerden 45 santim yüksek yanında masa sandalyelerden oluşuyor.”

Ö1: “Osmanlı saray mobilyaları ilk olarak Tanzimat’tan sonra yurtdışına çıkan veliahtlar ve üst düzey şu anki ismiyle bürokratların yurtdışındaki sarayları gezip gördükleri mobilyalardan etkilenmesi ve daha sonra tekrar ülkemize döndükten sonra bu mobilyalardan satın almalarıyla başladığını düşünüyorum.”

Osmanlı Saray mobilyaları ortaya çıkmasından sonraki süreç ise I. Ahmet'e getirilen hediyeler devam ettiği, Tanzimat ile biçimsel ve işlevsel olarak bir dönüşüme gidildiği ifade edilmiştir. Saraydan başlanarak belli dönemlerden geçerek halka

indiği belirtilmiştir. Tanzimat döneminde dönüşümle yenilenen mobilyaların hepsi ithal edilmiştir. Özellikle Dolmabahçe Sarayı'ndaki mobilyalar için çok büyük miktarlarda altın harcanmıştır. II. Abdülhamid Han döneminde Tamirhane-i Hümayûn kurulmuş ve batıdan getirilen ustaların önderliğinde mobilya üretimi yapılmıştır. Mobilya kültürünün gelişmesinde fotoğrafçılığın da etkisi vardır. Abdülaziz'in fotoğraf makinesini Osmanlı'ya getirmesi ve fotoğrafhanenin kurulması ile insanlar fotoğraf çektirirken mobilyalarla tanışmışlardır. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

A1: *“En eski mobilya bu. I. Ahmet’e yollanmış olan ya da armağan edilmiş olan ya da bu vesileyle Osmanlıya gönderilmiş olan sandık ve çekmece. Daha sonra III. Ahmet’e. Hani Ahmet I, 2, 3 diye gidiyor ya 4 falan. III. Ahmet’e Fransa’dan gelen mobilyalar, Fransa’dan geliyor bu defa. Ne gelmiş, şifonyer gelmiş. Yazı masaları gelmiş ve camlı kitaplık gelmiş. Evet, camlı kitaplık gelmiş. Yani bunlar sayılabilir. Tabii devamında Tanzimat ile birlikte biliyorsun 1839 da Tanzimat ilan edildi. Tanzimat ile birlikte hayat tarzında değişimler başlıyor. Osmanlıda mobilya ve tasarım tabii bununla birlikte biçimsel ve işlevsel olarak bir dönüşüme giriyor. Bununla birlikte giriyor ama Tanzimat ile birlikte dönüşüm oluyor. Tabii sedirden sandalyeye, yani oturlan sedirden sandalyeye, sekiden, yükseltilmiş sekiden kanepeye dönüş başlıyor. Yemek yemek için kasnak veya siniden yemek masasına geçiş yapılıyor. Yani bu dönemler Tanzimat’tan sonraki bir süreci kapsıyor. Tüm bu mobilya veya tüm bu mobil hareketlilik diyeyim daha doğrusu yani hareketler kanepeler, koltuk, sandalye, masa, dolap ve benzeri İtalyan tasarımlarıyla Fransa, İtalya İngiltere, Avusturya ve Amerika’dan ithal edilerek giderilmeye çalışılıyor.”*

A2: *“Özellikle belli tabii ki güce sahip olan kişilerden başlayarak bu halka doğru iniyordu. Ve örneğin bazı yeni eşya kurgulamalarıyla tanıştırıyor halkı. İşte fotoğraf makinesinin de etkisi var bunda. Fotoğraf çektirmek için fotoğrafhaneye giden insanlar bu mobilyalarla tanışıyor. Sandalyeyle tanışıyor, işte*

çekmeceli dolapla tanıyor. Yani var olmayan belki, eşya kurgulamalarıyla ve eşyanın üzerindeki süslemelerle eşyanın işlevselleriyle karşılaşılıyor. Yani fotoğraf makinesinin bariz bir şekilde mobilya kültürünü getirmesi, mobilya kültürünü açığa çıkarması açısından önemi var. Abdülhamid daha fazla mobilya çeşidinin ortaya çıkartılmasına katkı sağlayan bir kişi.”

Katılımcılar Osmanlı saray mobilyaları ile ilgili genel olarak mobilya kültürünün bize batıdan geldiğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan bazıları batıdan etkilendiğini ve mobilya kültürünün alındığını ama bizim kültürümüze uygun mobilyalar seçildiğini ve mobilyalarda daha çok kendi çizgilerimizin kullanıldığını ifade etmişlerdir. Yine Osmanlı saray mobilyasını batının Osmanlı sanatıyla harmanlanması ile ortaya çıkan bir süreç olarak değerlendiren katılımcılar vardır. Katılımcılardan A10, Osmanlı mobilyasının biraz zorlama ile batı mobilyasını kabul ettiğini belirtmiştir. Osmanlı'nın güç kaybetmesi ile biraz mecburiyet biraz da dayatma ile elçileri ağırlamak için batı mobilyasını kabul ettiğini açıklamıştır. Katılımcılardan A6, Osmanlı mobilyasının kaynağının aslında Asya olduğunu yani doğu kökenli olduğunu ama batıya yöneldiği için doğuya bakılmadığını belirtmiştir. A6, batılılaşma sebebinin batıyı tanımak olduğunu ve doğudan kaçıldığını da eklemiştir.

A10: *“Doğu mobilyasında, gidip doğudaki anlayışla oturduğu sedirinin dışında elçi geldiğinde de adam batı mobilyasına oturuyor. Dolayısıyla biraz dayatma, aslında ihtiyaç, mecburiyetten ortaya çıkan, artık Osmanlı'nın batıya yüzünü dönmek zorunda kaldığı, güç kaybettiği dönemde aslında batı mobilyası Osmanlıya giriyor.”*

A6: *“Bizdeki mobilyanın kaynağı aslında Asya'dır fakat birçok dönemlerde Türkiye Batıya doğru yöneldiği için, doğuya hiç bakılmamıştır. ... Evet, biz doğu bağlantıyız şuyuz buyuz ama o köylü olduğumuz anlamına gelmiyor. Çekip aynı yerin biraz doğusundaki Çin, mobilya sektöründe dünya tepe noktası ürünlerini yapmış bir yerdir. Güney Asya'dakiler bütün yazlık*

mobilya kültürünü yaymış olan yerlerdir. Ben Hindistan'da ve o bölgede çok bulundum. Oradaki insanlar kendi yaşamlarının mobilyalarından şeref duyarlar. Yani bir heyeti İngiliz koltuğunda oturan ancak İngiltere'de okumuş olan oturur yoksa öteki normal bildiği güzel eski koltuğunda oturur. Fakat Türkiye Batıya doğru döndüğü için ufak tefek denemeler yapılmıştır ve bu ufak tefek denemeler de Batı'ya nasıl uyarız şeklinde kalmıştır.”

Osmanlı saray mobilyaları ile ilgili katılımcılar en fazla Fransız barok stilinden etkilendiğini, bunun yanında İngiliz rokoko, Çin ve Japonya mobilyalarından da etkilendiğini belirtmişlerdir.

4. SONUÇ

Katılımcılar Osmanlı kültüründe sandalye, kanepeler, yemek masası, dolap gibi mobilya kültürünün olmadığını; daha çok sedir, seki, kasnak veya sini kültürünün olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar Osmanlı'da mobilyaların Saraydan başlanarak halka yayıldığı, Osmanlı saray mobilyaları ile ilgili genel olarak mobilya kültürünün bize batıdan geldiğini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar Batı etkisinde Osmanlı saray mobilyalarının çıkışının İstanbul'un fethi ile başladığını ifade ederken, bir akademisyen 1612 yılında I. Ahmet'e Hollanda'da kurulan bir firma tarafından altın yaldızlı yani varaklı ve lake boyalı bir çekmece ve sandık göndermesi ile başladığını bir diğeri 1720 yılında Paris büyükelçiliğinden Mehmet Çelebi'nin getirdiği çeşitli malzemeler ile başladığını ifade etmiştir. Diğer bir katılımcı 17. yüzyıldan sonra, başka bir katılımcı ise son Osmanlı'nın 100-150 yılda batılı mobilyaya yöneldiğini ifade etmiştir. Farklı iki katılımcı ise Tanzimat döneminde batılı mobilyaya yöneldiğini belirtmiştir. Öğretmen bir katılımcı, Tanzimat sonrası yurtdışına çıkan üst düzey yöneticiler ile Osmanlı saray mobilyalarının başladığını ifade etmiştir. Batı

etkisinde Osmanlı mobilyalarında en fazla Fransız Barok, İngiliz Rokokosu, İtalyan etkisi olduğu, işlemlerde ve süslemelerde kendi kültürümüzün etkilerinin görüldüğünü, batıdan aldığımız mobilyaları kendi üslubumuz ile geliştirdiğimizi hatta Türk rokokosu kavramının ortaya çıktığını ifade etmişlerdir.

KAYNAKÇA

1. Beylerbeyi sarayı, TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı Yayını, 1992, ISBN 975-95334-6-4
2. Batı Tarzı Saray Mobilyasında Osmanlı Kimliği, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları. 2014
3. Efe, H. H. (2017), Mobilya Tasarımında Dikkate Alınacak Temel Faktörler ve Temel Tasarım İlkelerinin Uygulanması, 4. Uluslararası Mobilya ve Dekorasyon Kongresi, 19-21 Ekim 2017, Düzce Üniversitesi, Düzce
4. Dinçel, K. (1979). Mobilya Döşemeciliği, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Matbaası, Sayfa: 11-90
5. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, (1997). Yapı Endüstrisi Merkezi Yayınları, İstanbul
6. Trupia, A.Z. (2006). “İtalyan Mimar- Tasarımcılar: Sotsass ve Magistretti’nin Mobilya Tasarımlarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Çalışma” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
7. Tosun, Ö., (2022), II. Abdülhamid Han Dönemi Mobilyalarının Tasarım, Konstrüksiyon Özellikleri ve Günümüzde Üretilirliğinin Araştırılması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 15-180.
8. Kurtoğlu A., 1986, Mobilya Stillerinin Tarihi Gelişimi, İstanbul Ü. Orman Fakültesi Dergisi. 36. Cilt Sayı 3.
9. İrez, F. (1988). *XIX. Yüzyıl Osmanlı Saray Mobilyası*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
10. Küçükerman, Ö., (2007). *Sanayi ve Tasarımda bir İmparatorluk İki Saray Topkapı ve Dolmabahçe*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 401.

11. İrez, F. ve Gezgör, V., (1993). *Yıldız Sarayı Şale Kasrı Hümâyûnu*. İstanbul: TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı Yayını, 12-25.
12. Küçükerman, Ö., (2015). *Sanayi-i nefise mektebinden endüstri tasarımına mobilya*, Ankara: Matsa Basımevi, 18-19.
13. Burdurlu, E., Usta, İ., Berker, U. Ö. ve Altun, S., (2005). Farklı demografik özellikli mobilya kullanıcılarının klasik sandalye stil ve renk tercihlerinin belirlenmesi, *Politeknik Dergisi*, 8(4): 359-367.
14. Açıkyıldız, B. (1997). 19. yy. Osmanlı Mimarlığı'nda Neo-Gotik Üslup. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
15. Kundakçı, H. (2017). Dolmabahçe Sarayı'nın Boulle Tekniği Mobilyaları ve Koruma İlkeleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü.
16. Algan, Ö. (2006). 19. yy. Batılılaşma etkisiyle Osmanlı sarayına giren mobilyanın gelişimi: Dolmabahçe Sarayı örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
17. Arıburun, L. N. E. (2012). 19. yy. Osmanlı saray mobilyaları: Batılılaşma etkisi ve biçimsel açıdan yemek kültüründeki değişim süreci. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü.
18. Şekercioğlu, S. (2017). Mobilyanın gelişim süreci ve doğu-batı sentezinin Osmanlı mobilyası üzerindeki etkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Haliç Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü.

19. Demirarslan, D. (2007). Osmanlı'da Modernleşme/ Batılılaşma Sürecinin İç Mekân Donanımına Etkileri.

İnternet Kaynakları

- (http 1): <http://www.3dmekanlar.com/tr/topkapi-sarayi/hunkar-sofrasi.html> (Erişim tarihi: 03.02.2025)
- (http 2): <http://www.3dmekanlar.com/tr/topkapi-sarayi/sehzadelerdaresi.html> (Erişim tarihi: 29.01.2025)
- (http 3): <http://www.3dmekanlar.com/tr/dolmabahce-sarayi/mavisalon3.html> (Erişim tarihi: 06.03.2025)
- (http 4): <http://www.3dmekanlar.com/tr/dolmabahce-sarayi.muayedesalonu.html> (Erişim tarihi: 06.03.2025)
- (http 5):

THE RELATIONSHIP BETWEEN SPACE AND FURNITURE IN LAST PERIOD OTTOMAN PALACES AND WESTERN STYLES AFFECTING FURNITURE¹

Önder TOSUN²

İhsan KÜRELİ³

1. INTRODUCTION

Furniture history is the branch of science that examines the stages that furniture has gone through throughout the ages and the significant changes it has undergone during these stages. Because there is a part-whole relationship between architecture and furniture [1].

The space requirements of people and society have led to the emergence of the decoration discipline. While space creates the need for volume for objects and actions, it also meets our aesthetic needs as well as the need for security and comfort to sustain our lives. The analysis of the equipment that forms the interior of spaces has contributed to the creation of spaces according to user needs. The spaces created by people are used for a longer time than other human products [2].

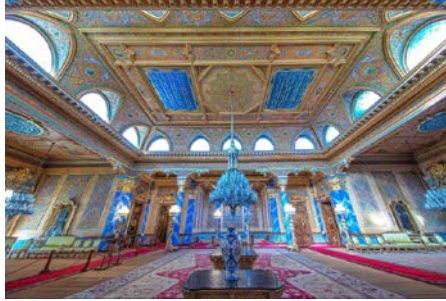
¹ This study is derived from the PhD thesis titled “Investigation of the Design, Construction Features and Current Manufacturability of Ottoman Palace Furniture of the Period of Abdulhamid II”.

² Dr., Vocational and Technical Anatolian High School, ondertosun@gmail.com, (Corresponding Writer), ORCID: 0000-0003-1784-3154.

³ Prof. Dr., Gazi University, Faculty of Technology, Woodworking Industrial Engineering, ikureli@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3674-2930.

Furniture is a product of settled and developed societies. Furniture is an item that makes people's daily life easier. Modern people cannot even imagine a system without furniture in their homes, workplaces, vehicles, hotels, hospitals, shops, in short, in all the places they are in. However, some communities in the world still live without needing it. Despite its five thousand years of history, ordinary people in many societies only became acquainted with furniture two centuries ago. Furniture is not actually a vital necessity, but it has always been important for people in the places where it is used [3]. It is seen that many production methods are used in furniture production, from various crafts in ancient times to today's mass production process [4].

The structural change that Ottoman institutions went through was reflected in architecture and was effective in the reshaping of cities. It is possible to see this development and change in the structures that were built. Some information about the past can be obtained from architectural structures, and changing and developing life provides important information from many architectural works in different styles [5].

Visual 1. Beylerbeyi Palace (<http> 1).

Visual 2. Yıldız Palace (<http> 2).

It is thought that it would be more realistic to present the views of academicians, furniture design teachers and furniture company representatives on the relationship between space and furniture in the late Ottoman Palaces and the styles that affected the furniture. In the field research, it was seen that this subject did not find the place it deserved and the literature on the subject is given below.

In his study conducted as a literature review on XV. and XVI. St. Louis style furniture designs, Öztürk examined the furniture designs in terms of production methods and concepts affecting the design and compared them with today's examples. As a result, he stated that today there are examples that do not fully reflect the features of this style furniture designs and are not aesthetic and ergonomic [6].

In his research, Gürleyen aimed to obtain design elements that could be used in the creation of original Turkish furniture by scanning method and to design prototype products using these. In the determined scanning universe, motifs and works of art that would shed light on furniture design were examined and compiled. Designs were created in computer environment by trying to reflect the selected sample motifs to today's modern furniture types [7].

Can and Gürpınar stated in their studies that furniture design cannot be considered as just a design element or element,

and that every element that continues to exist in buildings is a component of a lifestyle belonging to a certain area. The transformation process from Ottoman Westernization to the present day is discussed in the context of the turning points of each important period. These turning points do not only define a certain period, but also represent operational, ideological and technological changes in the field of furniture design. In addition, the article aims to question the translation of modernization into the language of furniture [8].

In his study, Abdelrazik aimed to establish a cultural connection between the meaning of globalization, cultural identity and creativity, and analyze its effects on the furniture design process. As a result, he concluded that history, language, religion and traditions affect culture, and this affects people and nations in furniture design as well as in various fields [9].

In his study, Şişman aimed to identify the problems encountered by furniture manufacturing companies in Ankara and Kayseri provinces regarding production technologies and to offer solutions. According to the results of the research, it was determined that the technological problems encountered by the companies varied according to the size of the companies, their legal structures and the characteristics of the province they were located in [10].

In the study conducted by Türkmen, British furniture was mentioned in the context of the historical process and the current situation was tried to be revealed as a result of interviews with the designers who shape the market. Current approaches that became evident in line with the responses of the designers included in the research were discussed. In order to support this research, the furniture designs of 22 companies in the UK furniture market were examined; In line with the information obtained and the

findings obtained from the interviews, 3 different series furniture designs were designed for the UK market [11].

In his study, Arıburun questioned the sociocultural change experienced in Dolmabahçe, Beylerbeyi and Yıldız Palaces through the use of Western movable furniture, especially dining furniture. As a result of the study, it was revealed that it would not be correct to reduce Ottoman Westernization to only the last century and that the interaction should be understood as two-way, and that sociocultural change was shaped by continuous and different inputs, based on the example of change in eating styles [12].

İrez, in his book, XIX. He examined the furniture of Dolmabahçe Palace, Beylerbeyi Palace, Yıldız Palace-Şale Mansion, which contain rich examples of furniture styles seen in the Ottoman palaces of the 19th century, and stated that the Turks first became familiar with western furniture with the Tanzimat, and in his book, Küçükerman stated that furniture design and production was a natural part of Ottoman life in the 1870s. He stated that, in addition to imported products, serious production was now carried out in many workshops in Istanbul, and that the effects created by the design and furniture of the new spaces in Yıldız Palace lasted for years [13].

When both domestic and international literature is examined, the styles that influenced the Ottoman Palace furniture under Western influence and the relationships of furniture with interiors and architectural spaces have not found the place and value they deserve in the literature. Contributing to the elimination of this deficiency to some extent is the starting point of the study.

2. MATERIAL AND METHOD

2.1. Research Method

Within the scope of the study, it was aimed to reveal the opinions of relevant academicians working in Ankara and Istanbul, furniture and interior design field teachers, and employees at all levels in furniture sector companies in these provinces. A total of 30 people, 15 from each city and 10 from each profession, participated in the research conducted with the qualitative research method, and the results were analyzed by content analysis. Approval was received from Gazi University Ethics Commission dated 08.05.2018 to implement the data collection tool.

2.2. Study Groups

The interview form, developed within the scope of the qualitative research method, was conducted with the participation of academicians working in the departments of Woodwork Industrial Engineering, Architecture, Interior Architecture, Art History and Industrial Product Design at Hacettepe, Gazi and Middle East Technical Universities in Ankara and Marmara, Mimar Sinan Fine Arts and Yıldız Technical Universities in Istanbul, teachers of Furniture and Interior Design at vocational and technical Anatolian high schools in Ankara and Istanbul, and representatives of companies operating in the furniture sector. 10 people from each profession who were determined to be conducting work and transactions closer to the subject of the research participated (Table 1).

Table 1. Information about the participants

Code	Job	City of Location	Gender
F1, F2, F4, F5	Company Representative	Ankara	Male
F3	Company Representative	Ankara	Women
F6, F7, F8, F9, F10	Company Representative	İstanbul	Male
Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5	Teacher	Ankara	Male
Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	Teacher	İstanbul	Male
A1, A2, A3, A4	Academician	Ankara	Male
A5	Academician	Ankara	Women
A6, A8, A9	Academician	İstanbul	Male
A7, A10	Academician	İstanbul	Women

Participants according to their professions; Company representatives are coded as C, teachers as T and academicians as A. The first 5 participants in each occupational group live in Ankara, and the second 5 participants live in Istanbul.

2.3. Development of Data Collection Tool

The research used a data collection tool developed by the researcher. An interview form was used to determine the opinions of academics working in relevant departments of relevant universities in Ankara and Istanbul, faculty members in the field of furniture and interior design, and representatives of furniture companies. During the data collection phase of the research, Siteler industrial site, İvedik OSB, Akyurt industrial site, and Hasanoğlu industrial site in Ankara and Modoko industrial site and Masko industrial site in Istanbul were visited in person (Tosun, 2022).

3. RESULT

3.1. Analysis of data

With this study, we tried to describe the opinions of academicians, teachers and company representatives living in Ankara and Istanbul about the styles affecting Ottoman palace

furniture under Western influence and the Relationships of Furniture with Architectural Spaces. The answers given by the participants to the questions were recorded and arranged electronically, and the obtained data was analyzed by content analysis. Visual organizers were used to present the findings.

3.2. Research Findings

Content analysis was conducted on the answers given by the participants to the question and the answers given by the participants were divided into categories and coded. The codes created by the participants on this subject are given in Table 2 and Figure 1.

Table 2. Codes created regarding the schools that influenced Ottoman Palace furniture

Styles	Frequency	Percentage	Percent (current)
Baroque	22	73,33	95,65
Louis (15th and 16th)	10	33,33	43,48
Neo Classic	9	30,00	39,13
Rococo	7	23,33	30,43
Sheraton	2	6,67	8,70
Art Nouveau	2	6,67	8,70
Gothic	2	6,67	8,70
Louis (13th)	1	3,33	4,35
Empire Styles	1	3,33	4,35
Art deco	1	3,33	4,35
Chippendale	1	3,33	4,35
Regence	1	3,33	4,35
Hepplewhite	1	3,33	4,35
Coded DOCUMENTS	23	76,67	100,00
Uncoded DOCUMENTS	7	23,33	-
DOCUMENTS ANALYZED	30	100,00	-

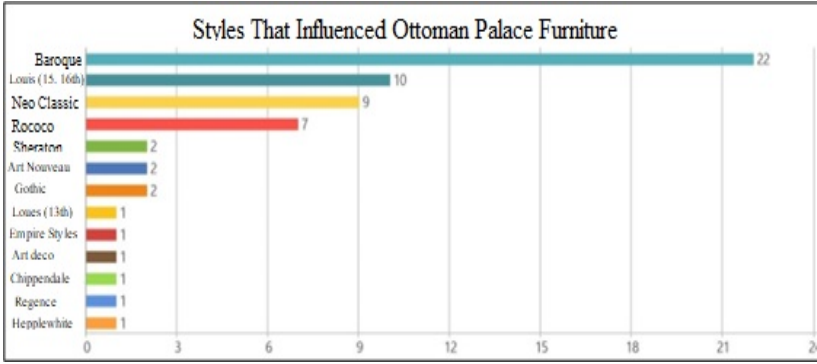

Figure 1. Schools influencing Ottoman Palace furniture

According to Table 2, the participants stated that Ottoman Palace furniture was most influenced by the baroque school. While 22 participants stated that Ottoman Palace Furniture was influenced by the baroque school, 10 participants stated that they were influenced by Louis (15th and 16th), 9 participants by neo-classical, and 7 participants by rococo schools. Participants stated that apart from these schools, Ottoman Palace Furniture was influenced by Sheraton, Art Nouveau, Gothic, Louis (13th), Empire styles, Art Deco, Chippendale, Regence and Hepplewhite styles. Some participants' opinions on this subject are as follows:

A1: “As a school or style, these can be said as baroque, regency, 15th Louis, 16th Louis, rococo, neo classical and art nouveau. In terms of architectural decoration, for example, Dolmabahçe is baroque. After that, Turkish rococo came into play a little bit.”

C9: “Taken as baroque color and raw material. But it has been tampered with. I think it has been made in such a magnificent way. We will come to that place again. Baroque architecture is, shall we say, a little more sharp, that is, things that do not tire the eyes and go in a single color. But we had to take something from some parts of it and play with it and make it bubble a little more. It's like we made it glamorous. It wouldn't be possible without inspiration. So this is still the case today. He will

get something from him and play with his corner. Then, 10 years later, something completely different comes along.”

T4: “Now, in my opinion, baroque requires the intricate interconnection of motifs and the use of very complex motifs, which we have seen the influence of France recently, but Louis style furniture made in England was also definitely used.”

A2: “We can say that it has a baroque effect. We can say that it was made in accordance with the baroque logic and baroque visual. You know, when the first Ottoman state was established, the Seljuk architectural style was introduced. Seljuk architectural style has been preserved. But later, with these movements of change and transformation, we see that it became different under the influence of art movements developing in Europe, one of which was baroque. When we look at it in terms of originality, Seljuk influence or Seljuk style is a style with its own personality. But when we look at the Ottoman period, there is no specific style. There are inspirations. Therefore, today we look at the newly built state institutions, schools, etc., we see the Seljuk style, we see the Seljuk architecture.”

According to the answers given by the company representatives, Ottoman Palace Furniture was mostly influenced by the baroque school and there is no school that stands out other than this school. According to the answers given by the teacher participants, Ottoman Palace Furniture was mostly influenced by the baroque school, apart from this school, Louis and Neo were also influenced by classical styles. According to the answers given by the academic participants, Ottoman Palace furniture was most influenced by the baroque school, and apart from this school, the academic participants highlighted the neo-classical, rococo and Louisian schools (Table 3).

Table 3. Distribution of codes created regarding the schools that influenced Ottoman Palace furniture according to the professions of the participants

Styles	Company Representative	Teachers	Academicians	Total
Baroque	7	9	6	22
Louis (15th and 16th)	2	5	3	10
Neo Classic	1	3	5	9
Rococo	2	1	4	7
Sheraton	1	1	0	2
Art Nouveau	1	0	1	2
Gothic	1	0	1	2
Regence	0	0	1	1
Hepplewhite	0	0	1	1
Chippendale	0	1	0	1
Empire Style	0	1	0	1
Louis (13th.)	1	0	0	1
Art deco	1	0	0	1
TOTAL	17	21	22	60

Participants in Istanbul and Ankara stated in equal numbers that Ottoman Palace furniture was most influenced by the baroque school. Apart from the Baroque school, the participants in Ankara also highlighted the Louis, Neo-classical and Rococo schools (Table 4).

Table 4. Distribution of codes created regarding the schools that influenced Ottoman Palace furniture according to the city where the participants are located

Styles	İstanbul	Ankara	Total
Baroque	11	11	22
Louis (15th. and 16th.)	2	8	10
Neo Classic	3	6	9
Rococo	3	4	7
Sheraton	1	1	2
Art nouveau	1	1	2
Gothic	1	1	2
Regence	0	1	1
Hepplewhite	0	1	1
Chippendale	1	0	1
Empire Style	0	1	1
Louis (13th.)	1	0	1
Art deco	0	1	1
TOTAL	24	36	60

- *What are your views on the relationship of Ottoman Palace furniture with interiors and architectural spaces under Western Influence?*

The answers given by the participants to the question were analyzed by content analysis and coded into categories and subcategories. The codes created according to the answers given by the participants are given in Table 5 and Figure 2.

Table 5. Codes created according to the answers given by the participants regarding the relations of Ottoman Palace furniture with interiors and architectural spaces under Western influence

Category	Subcategory	f	%
Rapport	Compatible	21	84
	There are compatible and incompatible structures	3	12
	There are palaces with different features, room by room	1	4
How was compliance achieved?	Renk uyumu	2	
	Both are symmetrical	1	
	Curves on windows and doors are also present in furniture	1	
	Furniture was produced in proportion to the building's interior dimensions.	1	
	Furniture suitable for both flamboyant and simple palaces	1	
Reasons for incompatibility	Due to the transportation of furniture to other palaces	1	
	The architecture is baroque but the furniture can be rococo or louis	1	

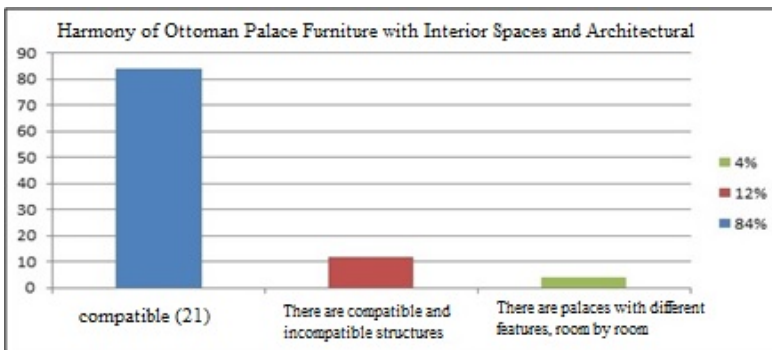

Figure 2. Harmony of Ottoman Palace furniture with interior spaces and architectural structure

According to Table 5 and Figure 2, 84% of the participants stated that Ottoman Palace Furniture was compatible with interior spaces and architectural spaces. Regarding how harmony was achieved, the participants stated that there was color harmony and symmetry in the interior spaces and furniture, and that the curves on the windows and doors were also in the furniture, and that furniture was produced in proportion to the interior dimensions of the building. Participants also stated that the furniture was compatible with the palaces being ostentatious and simple, and that more ostentatious furniture was used in ostentatious palaces, and simpler furniture was used in plain palaces. Participants also stated in their opinions that colors and furniture were chosen according to the functions of the rooms. While gold gilded decoration was used in the rooms used by the sultan, bronze gilded decoration was used in the rooms of the administrators. The opinions of some participants on this subject are as follows:

T1: “So when we look at the structure of the palaces, I think it is also reflected in the design furniture in those outdoor spaces. I think that the upper curves, especially on the windows and doors, are also included in the furniture. Likewise, I think more curved geometries were used in the design of the tables and chairs.”

T2: “When we look at the palace, even from the outside, you can see the classical architecture. When you enter the palace, which was built in a classical structure, you do not see modern furniture, the same thing is reflected in the furniture. So there is a very clear harmony. ... The furniture of the room used by the sultan and those used by people at another level of administration also differed from each other. In other words, while one of them has a gold gilded decoration, the other one has a more bronze gilded decoration.”

A2: *“We can say that it is ostentatious and that the objects are placed or arranged in a way that represents the thing and the environment of the place. In other words, we can say that there are groupings of places and objects in a spatial sense.”*

A3: *“When we look at harmony in terms of the palace's own architecture, when I look at the structure of the general interior of the place, the decorations in the interior and the furniture in general are made as harmonious as possible, color preferences or things such as the use of foil are reflected in both the furniture and the spaces, at that point, a design is one. "I can say that the unity of language is to a large extent, but if you ask me about its harmony with the space, these are not the integration of furniture with the space in our past furniture culture, because the furniture under the influence of westernization is actually more singular and more mobile.”*

3 participants stated that there are structures that are compatible as well as structures that are incompatible. Participants who stated that there were rococo and louis style furniture in a palace with baroque architecture also stated that incompatibilities emerged due to the furniture being moved from one palace to another (Table 5). The opinions of some participants on this subject are as follows:

A1: *“Some have it, some don't. So not all of them are compatible. Because some styles are compatible with the thing, compatible with the baroque style. Some styles are also not compatible. But especially those who come from abroad and live in that environment, the guests who are constantly hosted, etc., all those welcomes in terms of statesmanship are harmonious in those large halls, that is to say, predominantly.”*

A10: *“When we look at it now, it is made in the baroque style, but there is also rococo and louis in it. Do you know why? The whole reason is that there are cultures that do not originate*

from you, that you did not create, that's why they don't fit properly. So if you borrow something, it doesn't work the way you do it, you can't internalize it. Because the men they employ there are men with a western mentality, after all, but still, of course, it does not match the area where the king lives in a French geography, there is a difference. Because there is another synthesis there, we also have an eastern side, our needs, our psychological needs, cause our eastern tradition to direct us.”

While company representatives and teacher participants stated that Ottoman palace furniture was compatible with architectural spaces and interior spaces, there were academic participants who stated that there were harmonious and incompatible structures (Table 6).

Table 6. Distribution of codes created according to the professions of the participants regarding the relations of Ottoman Palace furniture with interiors and architectural spaces

Rapport	Company Representatives	Teachers	Academics	Total
Compatible	7	9	5	21
There are compatible and incompatible structures	0	0	3	3
There are palaces with different features, room by room.	0	0	1	1
TOTAL	9	13	14	36

Participants in Istanbul and Ankara stated that Ottoman Palace furniture was generally compatible with architectural spaces and interiors (Table 7).

Table 7. Distribution of codes created according to the city where the participants live regarding the relationship of Ottoman Palace furniture with interiors and architectural spaces

City	Istanbul	Ankara	Total
Compatible	10	11	21
There are compatible and incompatible structures.	2	1	3
There are palaces with different features, room by room.	1	0	1
TOTAL	19	17	36

4. DISCUSSION AND CONCLUSION

Participants stated that Ottoman palace furniture was most influenced by the baroque school. While 22 participants stated that Ottoman Palace Furniture was influenced by the baroque school, 10 participants stated that they were influenced by Louis (15th and 16th), 9 participants by neo-classical, and 7 participants by rococo schools. Participants stated that apart from these schools, Ottoman Palace Furniture was influenced by sheraton, art nouveau, gothic, lukens, art deco, chippendale, regency, regency and empire styles. According to the answers given by the company representatives, Ottoman Palace Furniture was mostly influenced by the baroque school, and apart from this school, according to the answers given by the teacher participants, it was also influenced by Louis and Neo classical styles. According to the answers given by the academic participants, they highlighted the neo-classical, rococo and Louis schools. Participants in Istanbul and Ankara stated in equal numbers that Ottoman Palace Furniture was most influenced by the baroque school. Apart from the Baroque school, the participants in Ankara also highlighted the Louis, Neo-classical and Rococo schools.

Participants stated that Ottoman Palace Furniture was compatible with interiors and architectural spaces. Regarding how harmony was achieved, the participants stated that there was color harmony and symmetry in the interior spaces and furniture, and that the curves on the windows and doors were also in the furniture, and that furniture was produced in proportion to the interior dimensions of the building. Participants also stated that the furniture was compatible with the palaces being ostentatious and simple, and that more ostentatious furniture was used in ostentatious palaces, and simpler furniture was used in plain palaces. Participants also stated in their opinions that colors and furniture were chosen according to the functions of the rooms. While company representatives and teacher participants stated

that Ottoman palace furniture was compatible with architectural spaces and interiors, some of the academic participants stated that there were also structures that were not compatible.

Participants; Regarding the Ottoman palace furniture, in general, the furniture culture came to us from the West, that there was no furniture culture such as chairs, sofas, dining tables and cabinets in the Ottoman culture, but rather the culture of cedars, benches, pulleys or trays, that furniture in the Ottoman Empire started from the Palace and spread to the public, that it was under Western influence. They stated that Ottoman furniture had the most French Baroque, English Rococo and Italian influences, that the influences of our own culture were seen in the embroideries and decorations, that we developed the furniture we bought from the West with our own style, and even that the concept of Turkish Rococo emerged.

REFERENCES

1. Efe, H. H. (2017), Basic Factors to Consider in Furniture Design and Application of Basic Design Principles, 4th International Furniture and Decoration Congress, 19-21 October 2017, Düzce University, Düzce.
2. Güneş, S., Demirarslan, D., (2020). Environmental Approaches in Sustainability and Furniture Design. International Journal of Human and Art Studies, December 2020, Volume: 5, Issue: 6, Page: 81-99.
3. Boyla, O., (1997). Antique furniture, Antique & Decor Magazine, 4(2), 132.
4. Trupia, A.Z. (2006). "Italian Architects-Designers: A Study on the Comparison of Furniture Designs of Sotsass and Magistretti" Master Thesis, Istanbul Technical University, Institute of Science and Technology, Istanbul.
5. Tosun, O., (2022), II. Investigation of the Design, Construction Features and Producibility of Abdulhamid Khan Period Furnitures Today. Doctoral Thesis, Gazi University Institute of Science and Technology, Ankara, 15-180.
6. Ozturk, Y., (2013). XV. Louis and XVI. Examination of the General Features and Current Examples of St. Louis Style Furniture. Master's Thesis, G.Ü. Institute of Science and Technology, Ankara, 1-80.
7. Gurleyen T., (2005). Application of Traditional Turkish Decoration Motifs to Today's Furniture. Master's Thesis, Gazi University Institute of Science and Technology, Ankara, 1-290.
8. Can, A. and Gurpınar, A. (2021). Türkiye's Furniture Design History, 1800-2000. Turkish Online Design Art and Communication Journal, 11 (3), 1004-1018.

9. Abdelrazik, A. M., (2015). Cultural Variables and Their impactt on the Furniture Desing Process in the Era of Globalization, Doctoral Thesis, Doctor of Philosophy in Desing Braunschweig University of Art, Germany, 2-84.
10. Sisman Y. A., (2012). Examination of Production Technologies According to Business Scale in the Upholstered Furniture Industry, Master's Thesis, Gazi University, Institute of Science and Technology, 12-15.
11. Turkmen O., (2014). The Effect of Cultural Differences on Furniture Design in Furniture Export: An Exemplary Furniture Design for the British Market. Master's Thesis, Hacettepe University, Institute of Science and Technology, 3-151.
12. Arıburun L.N.E., (2012). 19th Century Ottoman Palace Furniture: Westernization Effect and the Process of Change in Food Culture in Formal Perspective. Doctoral Thesis, Istanbul Technical University, Institute of Science and Technology, Istanbul, 7-88.
13. Irez, F., (1988). XIX. century Ottoman palace furniture. Atatürk Cultural Center Publications, 1-70.

Internet Resources

(http 1):

<https://www.millisaraylar.gov.tr/Lokasyon/4/beylerbeyi-sarayi> (Access date:01.06.2025)

(http 2): <https://www.millisaraylar.gov.tr/Lokasyon/5/yildiz-sarayi> (Access date: 31.05.2025)

TÜRKİYE VE ABD'DE ÜRETİLEN YEMEK SANDALYESİ TÜRLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: TASARIM VE ERGONOMİK ÖLÇÜ

Serdar KAÇAMER¹

1. GİRİŞ

Bu çalışma, Türkiye ve ABD ülkelerinde yemek sandalyesi tasarımı ve üretim uygulamaları arasındaki teknolojik, tasarımsal ve ergonomik farklılıkları sistematik olarak analiz etmek; üreticilere ve tasarımcılara ihracat odaklı, pazara uygun sandalye tasarımları geliştirme sürecinde yol gösterici olması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın genel hedefi, iki ülkenin üretim kültürleri arasındaki farkları, dijitalleşmenin üretim süreçlerine etkisini, malzeme seçim stratejilerini ve kullanıcı odaklı tasarım yaklaşımlarını çok boyutlu biçimde incelemektir. Bu kapsamda çalışma, sektör üreticilerine yeni pazarlar için ürün hazırlaması, ergonomik standartların yerel koşullara uyarlanması ve sürdürülebilir üretim politikalarının geliştirilmesi yönünde stratejik bir rehber sunmayı amaçlamaktadır. Akademik çevreler içinse, kültürler arası tasarım anlayışlarının evrimi, üretim teknolojilerinin inovasyondaki belirleyici rolü ve küresel rekabet ortamında biçimlenen yeni tasarım paradigması üzerine disiplinlerarası bir perspektif kazandırmayı hedeflemektedir. Böylece çalışma hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar için, çağdaş mobilya tasarımı alanında teknoloji, estetik ve ergonomiyi

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Tasarım Bölümü, serdar.kacamer@ibu.edu.tr, ORCID: 0000- 0001-8041-3806.

bir arada ele alan bütüncül bir referans kaynağı olmayı amaçlamaktadır.

Sandalye, insan ergonomisi ve kültürel estetiğin en temel mobilya ürünlerinden biridir. Antik dönemlerden günümüze kadar değişen toplumsal yaşam biçimleri, estetik anlayışlar ve üretim teknolojileri sandalye tasarımını doğrudan etkilemiştir. ABD’de 20. yüzyıl ortalarından itibaren sanayi devrimi sonrası seri üretim anlayışı, mobilya tasarımını “kullanılabilirlik, hafiflik ve modülerlik” ilkeleriyle birleştirmiştir. Türkiye’de ise el işçiliğine dayalı üretim kültürü, son on yılda CNC ve dijital tasarım araçlarının üretime entegrasyonu ile dönüşüm geçirmiştir (Anderson & Girod, 2025; Lees-Maffei, 2009; Özcan, 2009).

Sanat, mimarlık ve tasarım tarihçeleri, sandalye tasarımının stil ve materyal değişimleri aracılığıyla toplumların yaşam biçimlerini ve teknolojik gelişmelerini takip edilebileceğini vurgularlar; örneğin bentwood (bükme ahşap) teknikleri 19. yüzyılda sanayileşmeyle paralel olarak gelişmiş, 20. yüzyılda da kalıp-kontrol plak ve plastik malzemeler teknolojinin sunduğu olanaklarla yaygınlaşmıştır.

Günümüz sandalye üretiminde dijital üretim teknolojileri belirleyici rol oynamaktadır. ABD’de 5 eksenli CNC makineleri, lazer kesim sistemleri ve buharlı presleme teknikleriyle karmaşık formlar elde edilirken, Türkiye’de bu teknolojilerin yaygınlaşması özellikle son on yılda hız kazanmıştır. Dijital üretim, prototipleme süresini kısaltmakta, malzeme israfını azaltmakta ve tasarım esnekliğini artırmaktadır. Aynı zamanda, üreticilerin bilgisayar destekli tasarım ve imalat (CAD/CAM) yazılımları üzerinden doğrudan modelleme yapmaları, kullanıcı odaklı kişiselleştirilmiş sandalye tasarımlarının gelişimini desteklemiştir (Berman, 2012; Karana vd., 2013; Kolarevic, 2003; Sass & Oxman, 2006).

ABD mobilya endüstrisi, ergonomi standartlarını belirlemede uzun süredir öncü bir role sahiptir. Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (ANSI) ve Business and Institutional Furniture Manufacturers Association (BIFMA), sandalye oturma yüksekliği, sırtlık açısı ve bel desteği gibi ölçüleri detaylı biçimde tanımlamıştır. Türkiye’de ise bu standartlar daha çok Avrupa EN normlarına dayanmaktadır. Ancak kültürel farklılıklar nedeniyle antropometrik ölçülerde değişim görülür; örneğin Amerikan kullanıcıları için daha geniş oturma alanları tercih edilirken, Türkiye’de kompakt ölçüler (kısıtlı mekan / dar ölçüler) yaygındır (Church, t.y.; Elbert vd., 2018; Kurban vd., 2016; Mohanty, 2015; Pheasant & Haslegrave, 2018a; Yararel, 2019).

Amerika’daki sandalye üretiminde son yıllarda çevre dostu malzemelere yönelim dikkat çekmektedir. Geri dönüştürülmüş plastikler, sertifikalı ahşaplar ve biyobazlı reçineler, sürdürülebilir tasarım politikaları kapsamında öne çıkmaktadır. Türkiye’de ise masif ahşap, MDF ve kaplama teknolojileri hâlâ yaygın kullanımda olup, sürdürülebilir malzeme bilinci gelişme aşamasındadır. Bu farklılıklar, hem pazar taleplerine hem de hammadde erişimine dayalıdır (Ashby & Johnson, 2013; Candan vd., 2024; Güneş & Demirarslan, 2020; Karana, 2010; Lewis vd., 2017; Singer & İlçe, 2024).

Küresel mobilya pazarı, 2024 yılı verilerine göre yaklaşık 732 milyar dolar değerindeydi ve 2031 yılına kadar ABD doları bazında 1,3 trilyon dolara yaklaşması beklenmektedir. Bu pazarda “sandalyeler ve tabureler” segmenti, ev mobilyaları ve toplu kullanım mobilyaları içerisinde önemli bir paya sahiptir (ReAnIn, 2025). Türkiye mobilya sektörü hem iç pazarda talep artışı hem ihracat imkanlarıyla son yıllarda önemli bir büyüme göstermiştir. Türkiye’nin mobilya, kağıt ve orman ürünleri ihracatı 2023’te yaklaşık 4.6 milyar dolar olmuştur ve sektör, ülke ihracatının önemli bileşenlerinden biridir (Hotelfurnitureconcept, 2025). Türkiye mobilya pazarı değeri (mobilya imalatı + satış)

yaklaşık 6-7 milyar dolar civarındadır ve bu değerin içerisinde “ev mobilyaları”, “oturma grupları ve sandalyeler” önemli bir alt segmenttir. Sektörde çalışan firma sayısı, istihdam düzeyi ve üretim bölgeleri (İstanbul, İnegöl/Bursa, Kayseri, Bolu-Düzce) coğrafi olarak odaklanmış durumdadır (Statista, 2025). ABD ise hem üretim hem tüketim açısından küresel mobilya sektöründe lider konumdadır. İç pazardaki yüksek tüketim, ev yenileme, konut piyasası dönüşümleri ve çevrimiçi mobilya satış kanallarının yaygınlığı ile mobil üretim, lojistik ve kalite standartları açısından büyük talep yaratmaktadır (Mordor, 2025).

Şekil 1. ABD’de tercih edilen minimalist yemek sandalye türlerine örnekler (Americanhomefurniture, 2024).

Amerikan iç mekân mobilya pazarı, “lifestyle branding” kavramı etrafında şekillenmiştir; oturma odası, mutfak, çalışma alanı ve açık hava mobilyaları, farklı ergonomik ve estetik yaklaşımlar gerektirir. Minimalist “Scandinavian-inspired”, “Mid-Century Modern” ve “Contemporary Farmhouse” gibi tarzlar en popüler eğilimler arasındadır (Şekil 1). Türkiye’de ise klasik ahşap işçiliğiyle modern çizgilerin birleştiği hibrit tasarımlar ön plandadır (Adamson, 2018; Hauffe, 1998; Jones, 2013; Özteke, 2017; Yararel, 2013).

2. TASARIM ANALİZİ

2.1. ABD’de Yemek Sandalyesi (Dining Chairs) Tasarımları

ABD pazarında yemek sandalyeleri (dining chairs), minimalist ve modern formlar ile fonksiyonelliği vurgulayan detaylarla tasarlanır. Örneğin 2025’te trend olan yemek sandalyeleri arasında “classic meets bold” yaklaşımıyla, ahşap iskelet + kapitone veya kadife döşeme kombinasyonları sıkça görülmektedir (Şekil 2) (Americanhomefurniture, 2024).

Şekil 2. Ahşap iskeletli ve kadife döşemeli yemek sandalye türlerine örnekler (Americanhomefurniture, 2024).

Ayrıca, yemek odası dekorasyon trendlerinde sürdürülebilir ahşap malzeme kullanımı, geometrik formlar ve açık konsept yemek-meza entegrasyonu dikkat çekmektedir (Okoth, 2025). Öte yandan, Architectural Digest tarafından “The Best Dining Chairs” başlıklı listelemelerde, Eames tipi bent plywood formlar, ahşap modern formlar ve döşemeli alternatifler vurgulanmakta, bu modeller ABD piyasasında estetik + konfor dengesiyle rağbet görmektedir (Şekil 3) (Architecturaldigest, 2025).

Şekil 3. ABD piyasasında satılan yemek sandalyesi türleri (Architecturaldigest, 2025).

2.2. Türkiye’de Yemek Sandalyesi Tasarımları

Türkiye’de yemek sandalyeleri piyasası çeşitlenmiş bir üretim ekosistemi gösterir. Hem geleneksel el işçiliği ve klasik estetik (oyma, profilli sırtlar, döşemeli formlar) devam eder, hem de seri üretime yönelmiş, düşük maliyet-etkin modern/çağdaş formlar (ince profilli bacaklar, metal-ahşap kombinasyonları, lake boyalı yüzeyler) yaygınlaşmıştır. Türkiye’de oluşumunu tamamlamış merkezli üreticiler hem iç pazara hem de dış pazara yönelik farklılaştırılmış koleksiyonlar sunar; bazı üreticiler (özellikle ihracat odaklı olanlar) minimal, nötr-ton modern formlu modelleri portföyüne koymaktadır. Ayrıca Türkiye menşeli mobilya ihracatçılarının kataloglarında (hem klasik hem modern segmentler) yemek sandalyeleri için genelde 430–470 mm aralığında standart oturak yüksekliklerine uygun ürünler yer alır. Ancak üretici portföyleri geniş bir stil spektrumu kapsar. Bu ticari tasarım eğilimlerini; sektör katalogları, ticari portallar ve Türkiye mobilya ihracat raporları desteklemektedir (Şekil 4) (Hotelfurnitureconcept, 2025; Istanbulfurniture, 2025).

Şekil 4. Türkiye’de üretilen yemek sandalyesi türlerine örnekler (Istanbulfurniture, 2025).

Malzeme seçiminde, yemek sandalyeleri için yerel masif ağaç türleri (özellikle kayın, meşe) ve kontrplak gövde parçaları sıklıkla tercih edilirken; döşeme kısmında polyester karışımı kumaşlar, mikrofiber ve kolay temizlenebilir sentetik döşemelikler popülerlik kazanmıştır. Döşemelik kumaş seçiminde dayanıklılık (lekelenme, tüylenme), renk ve desen trendleri de tüketici kararlarını etkilemektedir (Cayyolukoltukdoseme, 2025).

Mekan kullanımı açısından da yemek sandalyesi tercihlerinde farklar görülmektedir. Ev içerisinde yemek odası ve mutfak kullanımında estetik + konfor ön plandayken; restoran / konaklama (hotel-restoran) sektörü için ise dayanıklılık, kolay temizlik, standart ölçüler ve toplu kullanımda montaj kolaylığı önemlilik arz etmektedir. Türkiye’de restoran sandalyeleri üreticileri hem otel-restoran segmentine yönelik sandalyelerde hem de iç pazara sunulan modellerde bu kriterleri gözetmektedir (Hotelfurnitureconcept, 2025).

3. ERGONOMİK ÖLÇÜ ANALİZİ

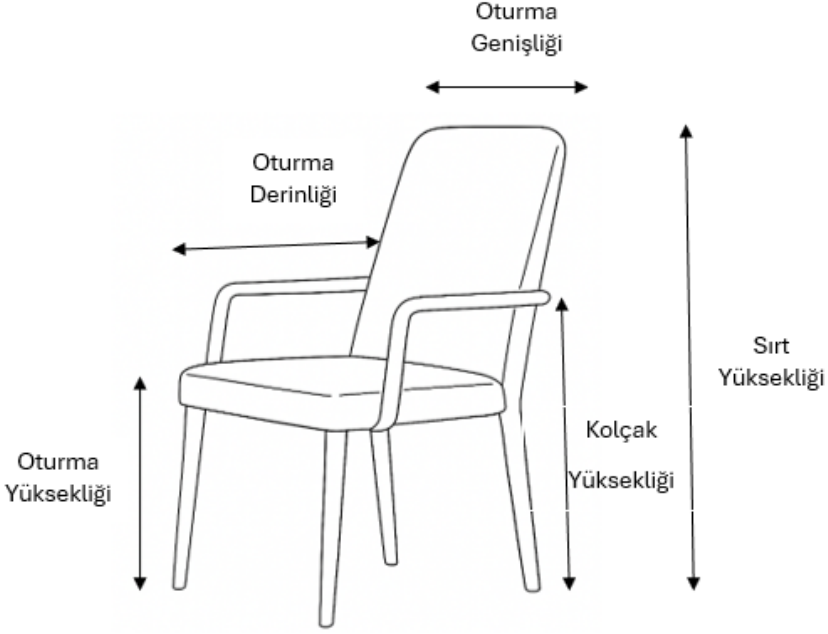
Sandalye ergonomisi, insan-vücut ölçülerine (antropometri) uygun oturma konforunu, biyomekanik dengeyi ve uzun süreli kullanım güvenliğini sağlamaya yönelik bir tasarım yaklaşımıdır. Oturma mobilyasında ölçü uyumu; kullanıcı konforu, postür sağlığı ve ürün performansı açısından temel belirleyicidir (Helander, 2005; Pheasant & Haslegrave,

2018b). Bu nedenle üretici firmalar, tasarım sürecinde hedef pazardaki kullanıcı grubunun antropometrik özelliklerini dikkate almak zorundadır (Karwowski vd., 2021). Türkiye ve ABD gibi farklı fiziksel özelliklere sahip yetişkin popülasyonlarda aynı sandalye ölçülerinin kullanımı, ergonomik uyumsuzluklara neden olabileceğinden, sandalye üreticilerinin ölçüleri yerel verilerle göre optimize edilmesi gerekmektedir (Ali & Arslan, 2009; BIFMA, 2023).

Tablo 1. Türkiye ve ABD’de Yemek Sandalyelerinde Temel Ergonomik Ölçülerin Karşılaştırılması.

Ergonomik Ölçü Parametreleri	Türkiye (Yetişkin İnsan Ölçüleri, mm)		ABD (Yetişkin İnsan Ölçüleri, mm)	
	Ortalama en düşük ölçü	Ortalama en yüksek ölçü	Ortalama en düşük ölçü	Ortalama en yüksek ölçü
Oturma Yüksekliği (Seat Height)	385	450	410	490
Oturma Derinliği (Seat Depth)	410	460	450	500
Oturma Genişliği (Seat Width)	420	460	450	490
Sırt Yüksekliği (Backrest Height)	770	830	775	875
Kolçak Yüksekliği (Armrest Height)	650	690	675	725

Tablo 1’de verilen değerler, Türkiye’de yapılan antropometrik saha ölçümleri verileri ile ABD’deki geniş örneklemli antropometri veri ölçüleri birleştirilerek elde edilmiştir (Ali & Arslan, 2009; Çiftçi, 2017; NASA., 1978; Sejdiu vd., 2024). Tablo 1 incelendiğinde ABD’de ortalama oturma yüksekliği, Türkiye ortalamasından yaklaşık 25–40 mm daha yüksektir. Bu fark, özellikle ihracata yönelik yemek sandalyelerinde oturak yüksekliğinin yeniden hesaplanmasını gerektirir.

Şekil 5. Yemek sandalyesi üzerinden alınan parametre türleri.

3.1. Oturma Yüksekliği (Seat Height)

Oturma yüksekliği, ergonomik konforun en kritik parametresidir. Türkiye’de yemek sandalyesi oturma yüksekliği 385 mm - 450 mm aralığında önerilmektedir (Şekil 5). Buna karşılık ABD’de 490 mm’ye kadar çıkan oturak yükseklikleri, kullanıcıların ortalama boy ve bacak uzunluğu farkıyla uyumludur (BIFMA, 2023). Yanlış oturak yüksekliği, uylukta basınç artışı veya diz ekleminde aşırı fleksiyona neden olarak dolaşım bozukluklarına yol açabilir (Daniel, 2020; Guha, 2024; Helander, 2005; Rousi, 2023; Ultav vd., 2021).

3.2. Oturma Derinliği (Seat Depth)

Oturma derinliği (seat depth), kullanıcı kalçası ile diz arkası arasındaki mesafeye (buttock–popliteal length) göre tasarlanmalıdır. Türkiye’de yemek sandalyelerinde ortalama oturma derinliği 460 mm civarındayken, ABD’de bu değer

yaklaşık 500 mm'ye ulaşmaktadır (Şekil 5) (Reddy, 2015). Oturak fazla derin olduğunda diz arkası baskı görür, yetersiz olduğunda bel desteği kaybolur (Pheasant & Haslegrave, 2018).

3.3. Oturma Genişliği (Seat Width)

Oturma genişliği, kullanıcının kalça ve uyluk bölgelerini rahatça destekleyecek ölçüde tasarlanması gereken temel bir ergonomik parametredir. Sandalyenin oturak genişliği, bireyin kalça genişliğinin ortalama değerinin her iki yanında en az 10–15 mm'lik serbest hareket alanı bırakacak biçimde belirlenmelidir (Daniel, 2020; Guha, 2024; Rousi, 2023; Ultav vd., 2021). Türkiye'de yapılan antropometrik çalışmalar, yetişkin kullanıcıların ortalama kalça genişliğinin 390–410 mm arasında değiştiğini ve dolayısıyla yemek sandalyelerinde optimum oturak genişliğinin 420–460 mm aralığında olması gerektiğini göstermektedir (Şekil 5) (Çil & Gedik, 2024; Felek vd., 2022; Kasal vd., 2015). ABD'de ise yetişkin kullanıcı profili daha geniş olduğu için ortalama oturak genişliği 450–490 mm düzeyindedir (BIFMA, 2023; Shikdar & Al-Kindi, 2007).

Oturak genişliğinin yetersiz olması, kalça yanlarından basınç oluşturarak uzun süreli oturumlarda rahatsızlık yaratmakta; fazla geniş olması ise vücut merkezinin kaymasına ve sırt desteğinin azalmasına neden olabilmektedir (Ansari vd., 2018). Bu nedenle oturma genişliği hem kullanıcı konforu hem de postüral stabilite açısından optimum sınırlar içinde tutulmalıdır. (Singer vd., 2025).

3.4. Sırt Yüksekliği (Backrest Height)

Yemek sandalyelerinde sırt yüksekliği ise Türkiye'de maksimum 770 mm olup, ABD'de ergonomik sandalyelerde 875 mm'ye kadar uzanır (NASA., 1978). Özellikle yemek sandalyelerinde sırt açısı 95°–105° aralığında olması önerilmektedir (BIFMA, 2023).

3.5. Kolçak Yüksekliği (Armrest Height)

Yemek sandalyelerinde kolçak yüksekliği, kullanıcının dirsek hizasıyla uyumlu olarak tasarlanması gereken önemli bir ergonomik ölçüttür. Uygun kolçak yüksekliği, omuz ve boyun kaslarındaki yükü azaltarak uzun süreli oturumlarda konforu artırır ve kas-iskelet sistemi rahatsızlıklarının önlenmesine katkı sağlar (Helander, 2005). Yemek sandalyelerinde kolçak yüksekliği genellikle masa alt boşluğuna bağlı olarak değişir. Ayrıca kolçakların masa altına girebilecek şekilde tasarlanması, kullanım alanı açısından pratiklik sağlar ve depolama kolaylığı sunar. Türkiye’de düşük kolçaklı modeller yaygınken, ABD’de masa-kolçak koordinasyonu daha standardize edilmiştir (BIFMA, 2023; EN 1335-1:2020, 2025).

Türkiye’de yapılan antropometrik analizlerde, yetişkin kullanıcıların zeminden ölçülen kolçak yüksekliği genellikle maksimum 690 mm iken bu durum ABD’de 725 mm yüksekliğinde olmalıdır. Bu değer, kullanıcının oturma yüksekliği ve masa yüksekliği ile orantılı biçimde değişiklik gösterebilir (Daniel, 2020; Guha, 2024; Rousi, 2023; Ultav vd., 2021).

4. SONUÇ

Bu çalışma, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri’nde üretilen yemek sandalyelerinin tasarım yaklaşımları, malzeme tercihleri ve ergonomik ölçüleri bakımından sistematik bir karşılaştırma sunarak, mobilya endüstrisine kültürel, teknolojik ve kullanıcı odaklı bir bakış kazandırmıştır. Araştırma bulguları, iki ülkenin sandalye üretim ekosistemlerinde farklı ancak birbirini tamamlayan tasarım paradigmalarının bulunduğunu göstermektedir. ABD’de standartlaşmış üretim ve gelişmiş ergonomi normları, kullanıcı güvenliği ve konforu açısından referans alınabilir düzeyde olup, Türkiye için önemli bir ölçüsel

ve normatif karşılaştırma çerçevesi sunmaktadır. Türkiye mobilya endüstrisinde ise el işçiliğine dayalı estetik gelenek, son yıllarda dijital üretim teknolojilerinin (CNC, 3D modelleme, lazer kesim) yaygınlaşmasıyla birlikte modernizasyon sürecine girmiş ve uluslararası pazarda rekabet gücünü artırmıştır.

Ergonomik analizler göstermiştir ki, Türkiye’de kullanılan sandalye ölçüleri ABD ortalamalarına göre genellikle daha kompakt formdadır. Bu fark hem kullanıcı antropometrisi hem de yaşam alanı ölçekleri ile ilişkilidir. İhracata yönelik üretim yapan firmalar için bu durum, tasarım sürecinde hedef pazar antropometrik verilerinin dikkate alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle oturma yüksekliği, oturma derinliği ve kolçak yüksekliği parametreleri, ABD pazarında ergonomik kabul gören BIFMA G1-2023 ve EN 1335-1:2020 standartlarına uyum sağlandığında ürünün hem pazar kabul oranı hem de kullanıcı memnuniyeti artmaktadır. Bu nedenle, Türkiye’deki üreticiler için ergonomik standardizasyon ve ölçü optimizasyonu, uluslararası pazarda sürdürülebilir büyümenin temel koşulu olarak değerlendirilmelidir.

Ergonomik açıdan doğru ölçülendirilmemiş yemek sandalyeleri, yalnızca kısa süreli oturma konforunu değil, uzun vadede kas-iskelet sistemi sağlığını da olumsuz etkiler. Özellikle sırt dayama açısının hatalı belirlenmesi, omurga eğrisinin doğal S-formunun desteklenmemesine neden olur; bu durum bel kaslarında aşırı gerilim, disk basıncı artışı ve kronik bel-boyun ağrıları ile sonuçlanabilir. Ayrıca oturak yüksekliğinin kullanıcının diz altı yüksekliğiyle uyumsuz olması, uyluk altında basınç, dolaşım kısıtlaması ve ayak bileği ödemi gibi dolaşım problemlerine yol açabilir. Bu tür ergonomik hatalar, kullanıcıların ürünü kısa sürede terk etmesine ve memnuniyetsizlik nedeniyle yeni ürün / yeni üretici pazarı talebine yönelmesine neden olmaktadır. Bu durum, ürünün ömrünü kısaltarak kaynak israfı, enerji tüketimi ve karbon ayak

izinini artışı gibi çevresel etkiler doğurur. Başka bir ifadeyle, ergonomik hatalar yalnızca konfor veya estetik bir sorun değil, aynı zamanda sürdürülebilirlik karşıtı bir üretim pratiği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, doğru antropometrik verilerle tasarlanmamış her sandalye hem kullanıcı sağlığı hem de çevresel kaynak verimliliği açısından çifte kayıp oluşturmaktadır. Özellikle ihracat hedefli sandalye üretiminde, tasarımların hedef pazarın antropometrik ortalamalarına göre revize edilmesi ergonomik uyum açısından kritik öneme sahiptir

Malzeme tercihleri bakımından, ABD pazarında sürdürülebilir ve geri dönüştürülebilir materyallere yönelim belirgindir. Türkiye’de ise masif ahşap, MDF ve kontrplak esaslı üretim hâlâ baskın olmakla birlikte, çevre dostu sertifikalı malzemelerin kullanım oranı artış göstermektedir. Bu durum, Türk üreticiler için eko-tasarım ve çevresel etki azaltımı alanlarında stratejik bir fırsat yaratmaktadır. Ayrıca malzeme ve üretim teknolojilerinin dijital dönüşümü, tasarım esnekliği ve kişiselleştirilmiş üretim imkânlarıyla birleştiğinde hem estetik hem de fonksiyonel açıdan yenilikçi sandalye formlarının ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Tasarım eğilimleri incelendiğinde, ABD mobilya endüstrisinde “Scandinavian-inspired” minimalizm ve “Mid-Century Modern” gibi yalın hatlı, işlevsel ve kullanıcı odaklı stillerin ön plana çıktığı görülmektedir. Buna karşın, Türkiye’de geleneksel el işçiliği kültürünün modern çizgilerle birleştiği hibrit tasarım anlayışı, yerel estetiğin çağdaş formlarla yeniden yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Bu farklılıklar, her iki ülkenin kültürel kimliklerinin tasarıma yansıma biçimlerini ortaya koyması bakımından önem taşır. Ancak küresel ölçekte rekabet avantajı elde etmek için, tasarımsal sadelik, modüler üretim yaklaşımı ve ergonomik uyumun bütünleştiği bir tasarım stratejisi belirleyici olacaktır. Bu bağlamda, Türkiye’de faaliyet gösteren üreticilerin Ar-Ge süreçlerini güçlendirmesi, üretim

teknolojilerini modernize etmesi ve ergonomik evrenselliğe dayalı ürün geliştirme politikaları benimsemesi; ABD ve Avrupa pazarlarında kalıcı başarı ve marka değeri yaratmanın temel koşulu olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adamson, G. (2018). *Fewer, better things: The hidden wisdom of objects*. Bloomsbury Publishing USA.
- Ali, İ., & Arslan, N. (2009). Estimated anthropometric measurements of Turkish adults and effects of age and geographical regions. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 39(5), 860-865.
- Americanhomefurniture. (2024, Aralık 18). *From Classic to Bold: Dining Chair Trends to Watch Out For in 2025*. American Home Furniture.
- Anderson, I. F., & Girod, G. E. (2025). Brief Western History of Furniture Design (Part 4): The Indo-Iberian-American Chair. *Preprints*.
- Ansari, S., Nikpay, A., & Varmazyar, S. (2018). Design and development of an ergonomic chair for students in educational settings. *Health scope*, 7(4), e60531.
- Architecturaldigest. (2025). *14 Best Dining Chairs, Tested and Reviewed By AD's Editors (2025) | Architectural Digest*.
- Ashby, M. F., & Johnson, K. (2013). *Materials and design: The art and science of material selection in product design*. Butterworth-Heinemann.
- Berman, B. (2012). 3-D printing: The new industrial revolution. *Business horizons*, 55(2), 155-162.
- BIFMA. (2023). *G1-2023 Ergonomics Guideline for Furniture Design*. Michigan, USA: Business and Institutional Furniture Manufacturers Association.
- Candan, Z., Tunçel, S., & Serbest, A. (2024). Sürdürülebilirlik ve Mobilya Endüstrisi. *Ağaç ve Orman*, 5(1), 18-31. <https://doi.org/10.59751/agacorman.1376623>

- Cayyolukoltukdoseme. (2025). *Mobilya Döşeme Kumaş Seçimi*.
https://www.cayyolukoltukdoseme.com/hizmet/mobilya-doseme-kumas-secimi.html?utm_source=chatgpt.com
- Church, A. (t.y.). Comprehensive Research Report on Ergonomic Office Chairs and Task Seating. *Education*, 1300(881), 151.
- Çiftçi, S. (2017). Sandalye Üreten Firmalar İçin Değer Analizi Yöntemiyle Yemek Sandalyesi Tasarımı. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6(3), 1289-1299.
- Çil, M., & Gedik, T. (2024). Mutfaklarda Kullanılan Mobilyaların Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Bir Araştırma. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 26(4), 412-425.
- Daniel, R. M. (2020). *Mid-century modern interiors: The ideas the shaped interior design in America*. Oxford University Press UK.
- Elbert, K. K., Kroemer, H. B., & Hoffman, A. D. K. (2018). *Ergonomics: How to design for ease and efficiency*. Academic Press. (2017).
- EN 1335-1:2020. (2025). Office furniture—Office work chair—Part 1: Dimensions—Determination of dimensions. *European Committee for Standardization*.
- Felek, S. Ö., Kutsal, S., & Erdoğan, B. G. (2022). Kent mobilyalarında ergonomik ve antropometrik ölçütlere dayalı parametrik tasarım. *International Journal of Engineering Research and Development*, 14(3), 109-119.
- Guha, A. R. (2024). Circularity in the Danish modern chair design: Analysis of three Danish modern classics with theories from Circular Economy (CE). *Circular Economy: The pathway towards a Sustainable Development*.

- Güneş, S., & Demirarslan, D. (2020). Sürdürülebilirlik ve mobilya tasarımında çevreci yaklaşımlar. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(6), 81-99.
- Hauffe, T. (1998). *Design*. Laurence King Publishing.
- Helander, M. (2005). *A guide to human factors and ergonomics*. CRC press.
- Hotelfurnitureconcept. (2025). Hotel Restaurant Furniture Made In Turkey. *Custom Hotel Furniture Manufacturer Turkey*. <https://hotelfurnitureconcept.com/hotel-restaurant-furniture-made-in-turkey/>
- Istanbulfurniture. (2025). *Dining Chairs*. Istanbul Furniture - Home of Unique Turkish Furniture. <https://www.istanbulfurniture.com/collections/dining-chairs>
- Jones, P. (2013). *Design for care: Innovating healthcare experience*. Rosenfeld Media.
- Karana, E. (2010). *How do materials obtain their meanings?* <https://open.metu.edu.tr/handle/11511/50957>
- Karana, E., Pedgley, O., & Rognoli, V. (2013). *Materials experience: Fundamentals of materials and design*. Butterworth-Heinemann.
- Karwowski, W., Szopa, A., & Soares, M. M. (2021). *Handbook of standards and guidelines in human factors and ergonomics*. Crc Press.
- Kasal, A., Yüksel, M., Kılıç, H., Ergün, M. E., & Özcan, C. (2015). Oturma Mobilyası Tasarımında Bilgisayar Destekli Ergonomik Analiz. *Selcuk University Journal of Engineering Sciences*, 14(2), 26-44.

- Kolarevic, B. (2003). Architecture in the digital age. *Design and Manufacturing*. Nueva York-Londres: Spon Press-Taylor & Francis Group.
- Kurban, H., Kaygın, B., & Tankut, A. N. (2016). Mobilya Tasarımında Antropometrik Ölçü ve Ergonomik Analizlerin Kullanımı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(13).
- Lees-Maffei, G. (2009). The production–consumption–mediation paradigm. *Journal of Design History*, 22(4), 351-376.
- Lewis, H., Gertsakis, J., Grant, T., Morelli, N., & Sweatman, A. (2017). *Design+ environment: A global guide to designing greener goods*. Routledge.
- Mohanty, P. P. (2015). *Studies on Product Design Using Ergonomic Considerations* [PhD Thesis].
- Mordor. (2025). *US Furniture Market—Segmentation & Industry Report*. Mordor Intelligence.
- NASA. (1978). *Anthropometric Source Book. Volume 2: A Handbook of Anthropometric Data*. Webb Associates yellow springs oh.
- Okoth, W. (2025, Ocak 9). Dining Room Trends 2025: 17 Elements for a Modern Dining Space. *Decorilla Online Interior Design*.
- Özcan, A. C. (2009). An Overview of the Early Foundations and Development of Contemporary Industrial Design in Turkey. *The Design Journal*, 12(3), 267-287. <https://doi.org/10.2752/146069209X12530928086289>
- Özteke, İ. (2017). *Yerel ve küresel kültür anlayışlarının endüstriyel tasarım sürecine etkisi: Türkiye Mobilya Sektöründe tasarımcı yaklaşımları* [Master's Thesis, Anadolu University (Turkey)].

- Panero, J., & Zelnik, M. (1979). *Human dimension and interior space: A source book of design reference standards*. Watson-Guptill.
- Pheasant, S., & Haslegrave, C. M. (2018). *Bodyspace: Anthropometry, ergonomics and the design of work*. CRC press.
- ReAnIn. (2025, Ağustos). *Furniture Market Industry Analysis & Forecast*. https://www.reanin.com/reports/global-furniture-market?utm_source=chatgpt.com
- Reddy, J. V. (2015). Evaluation of library furniture and anthropometric characteristics of St. Mary's students for ergonomics design of table and chair. *International Journal of Research Studies in Science, Engineering and Technology*, 2(5), 27-32.
- Rousi, R. (2023). *The Scandinavian Style: Nordic values in HCI* (No. arXiv:2304.06820). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2304.06820>
- Sass, L., & Oxman, R. (2006). Materializing design: The implications of rapid prototyping in digital design. *Design studies*, 27(3), 325-355.
- Sejdiu, R., Jashari, B., Zejnullahu, F., Sylejmani, B., & Topuzi, R. (2024). The estimation of different body dimensions of children aged 6–11 years for the needs of furniture designers. *Work*, 78(4), 1123-1139. <https://doi.org/10.3233/WOR-230435>
- Shikdar, A. A., & Al-Kindi, M. A. (2007). Office Ergonomics: Deficiencies in Computer Workstation Design. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 13(2), 215-223. <https://doi.org/10.1080/10803548.2007.11076722>

- Singer, H., Çiftçi, S., & İlçe, A. C. (2025). Evaluation of wooden chair designs through finite element analysis and interval-valued spherical fuzzy analytic hierarchy process weighted aggregated sum product assessment (IAHP-WASPAS). *Wood Material Science & Engineering*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/17480272.2025.2536190>
- Singer, H., & İlçe, A. C. (2024). Mobilya üretiminde malzeme kombinasyonu seçimi için çok kriterli bir çözüm yaklaşımı. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, 1-1.
- Statista. (2025). *Furniture—Turkey | Statista Market Forecast*. Statista.
- Ultav, Z. T., Hasırcı, D., & Çetin, H. A. (2021). Materiality of mid-century modern furniture in Turkey. *Art-Sanat Dergisi*, 15, 347-367.
- Yararel, B. (2013). *Endüstri devrimiyle birlikte değişen üretim-tüketim kavramlarının günümüz mobilya tasarımı üzerindeki etkileri*.
- Yararel, B. (2019). Ofis tasarımında ergonomik ve antropometrik etkenler. *Mimarlık ve Yaşam*, 4(1), 141-153.

AĞAÇ İŞLERİ ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ

DEĞERLENDİRMELERİ

yaz
yayınları

YAZ Yayınları
M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3
İscehisar / AFYONKARAHİSAR
Tel : (0 531) 880 92 99
yazyayinlari@gmail.com • www.yazyayinlari.com